

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด
(Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนวัดศรีสว่าง

Development of Learning Achievement in Economics by Mind Mapping Learning
Management Method of Prathom Suksa 4 Students at Wat Sri Sawang School.

บังอร ใจกลางเมือง

Miss. Bangon Chaiklangmuang

พระวิทวัส โกฏฉกรรจ์

Phra Witawat Kochakan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต เชียงใหม่

Mahachulalongkornrajdyalaya University, Ching Mai Campus.

อนุษา ใหม่ศรี

Anusa Maisri

โรงเรียนวัดศรีสว่าง

Wat Sri Sawang School.

Email Bciklangmeuxng@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง สินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Mind Mapping) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 จำนวน 1 ห้องรวมทั้งหมด 8 คน โดย ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์เรื่อง สินค้าและบริการ จำนวน 1 แผนการเรียนรู้เป็นเวลา 1 ชั่วโมง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลัง เรียน เรื่องสินค้าและบริการ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์เรื่อง สินค้าและบริการ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งกล่าวคือ นักเรียนได้คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.50 คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : แผนผังความคิด, ผลสัมฤทธิ์, นักเรียน, ผู้วิจัย,

Abstract

This research The objective was to compare learning achievements in economics courses on goods and services. of Prathomsuksa 4 students who received Mind Mapping learning management between before and after learning. The population used in this research was Grade 4 students at Wat Sri Sawang School Office of the Chiang Mai Primary Educational Service Area, Region 4, 1 room, a total of 8 people. tools used in the study It consists of a learning management plan for social studies, religion and culture. subject matter of economics products and services, amount 1 learning plan for 1 hour, pre-learning and post-learning achievement assessment form on products and services, amount 1 issue, is a multiple-choice test, 4 choices, 10 items.

The results showed that Achievement after studying economics subject products and services By using the mind mapping learning management method of grade 4 students after learning was higher than before, that is to say, the students received an achievement score after learning with an average score of 7.50, representing 87.5% of the the total number of students which is higher than before

Keywords : Mind Mapping, Achievement, Students, Researcher.

บทนำ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือการเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง การหาข้อมูลและศึกษาข้อมูลเอง โดยครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นโค้ชให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ และช่วยเตรียมให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับ ลักษณะที่เป็นไป

ของสังคม ครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่ต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้สูงสุดเท่าที่เป็นไปได้ และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากจะเน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญแล้ว ครูในฐานะผู้จัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันโดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระไม่ใช่การบรรยายหน้าชั้นเรียนเหมือนสมัยก่อนซึ่งจะสร้างความเบื่อหน่ายให้กับผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียนนำไปสู่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ดังนั้น รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานทางด้านการวิเคราะห์ โดยในรายวิชาสังคมศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียนใช้ (Mind Mapping) หรือแผนผังความคิด ที่สร้างขึ้นเพื่อทำความเข้าใจ หรือสื่อความหมาย แสดงให้เห็นสิ่งที่เป็นตัวอย่างของความหมายนั้นเรียงตามลำดับชั้น จากสิ่งที่กินความกว้างกว่าไปสู่สิ่งที่กินความแคบกว่า หรือจากสิ่งที่กินความแคบกว่าไปสู่สิ่งที่กินความกว้างกว่า

การใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เป็นการนำทฤษฎีทางสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ แผนที่ความคิดเป็นการทำงานร่วมกันของสมองด้านซ้ายและด้านขวาสมองด้านซ้ายจะทำหน้าที่ในการ วิเคราะห์คำสัญลักษณ์ ตรรกวิทยา สมองด้านขวากจะทำหน้าที่ในการสังเคราะห์ รูปแบบ สี รูปร่าง (สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ 2542 : 125) เป็นเทคนิคหรือวิธีการเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมเข้ากับสิ่งใหม่ที่กำลังจะเรียนรู้ได้อย่างสมเหตุสมผล และจัดองค์ความรู้นั้นอย่างเป็นระบบ (ไสว พักขาว 2544) แผนผังความช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกลุ่มเนื้อหาการปรับปรุงการระลึก การสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการคิดไตร่ตรอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่ายิ่งสำหรับผู้เรียน การเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับอายุ และทุกวิชา สามารถใช้แผนที่ความคิดในการควบคุมกับการระดมสมองเรื่องใหม่ ๆ การวางแผน การสรุป การทบทวน การจดบันทึก

(สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ 2542 :1) นอกจากนั้นการวิเคราะห์และสรุปสาระการเรียนรู้เป็นแผนภาพ ความคิด(Mind Mapping) สามารถนำไปสู่การค้นหาคำความรู้ตามความสนใจจากเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวข้องในที่สุด ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเองจากแผนภูมิแผนภาพหรือกราฟฟิกแต่ละแบบ

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนวัดศรีสว่าง ตำบลหารแก้ว อำเภอดงดง จังหวัดเชียงใหม่ จากการไปฝึกสอนในสถานศึกษาซึ่งผ่านมาแล้วหนึ่งเทอมพบว่าครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและขาดวิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เกิดสภาวะนักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่มีทักษะการคิดและการทำงาน และหลังจากการพูดคุยสอบถามกับนักเรียน พบว่าวิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาสาระเป็นจำนวนมากยากต่อการจดจำ หรือทำความเข้าใจได้ยากบรรยายภาคในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกว้าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ยากและไม่สามารถจดจำบทเรียนที่เรียนไปได้ปัญหาดังกล่าวจึงนำไปสู่คุณภาพการเรียนของผู้เรียนทำให้ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ของผู้เรียนต่ำผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูทกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากที่ได้ไปฝึกสอนในสถานศึกษาของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งผ่านไปแล้ว 2 อาทิตย์ใน รายวิชา รายวิชาเศรษฐศาสตร์เรื่องสินค้าและบริการ ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีการ สอนแบบบรรยายประกอบ powerpoint การใช้คำถาม การยกตัวอย่างและทดสอบความเข้าใจของนักเรียนใน ทั่วย ชั่วโมง แต่ผลปรากฏว่านักเรียนมากกว่าครึ่งห้องได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด คือน้อยกว่า 5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งถือว่าค่อนข้างต่ำและไม่เป็นที่น่าพอใจ สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังไม่มีความรู้ ความ เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เมื่อผู้เรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจก็ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ และ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าใน เรื่องสินค้าและบริการ เนื้อหาค่อนข้างมากทำให้ยากที่ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหาได้หมดประกอบ กับการใช้วิธีการสอนบรรยายประกอบ powerpoint การใช้คำถาม และยกตัวอย่าง ข้างต้นยังไม่ สอดคล้องกับ เนื้อหาเท่าที่ควร

ผู้วิจัยจึงได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการเรียนการสอนใหม่โดยใช้วิธีการสอนการเขียน แผนผังความคิด (Mind Mapping) เน้นให้นักเรียนสรุปเนื้อหาในการเรียนเรื่อง สินค้า และบริการ เป็นแผนผังความคิดจากส่วน ใหญ่เชื่อมโยงกับส่วนย่อย ผู้วิจัยคาดว่าวิธีการสอนโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) จะช่วยให้นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 เข้าใจในเนื้อหา เรื่อง สินค้าและบริการ มากขึ้นและสนใจการเรียน และสนุกกับการเรียนมาก ขึ้น เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนก็จะส่งผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในรายวิชา เศรษฐศาสตร์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นที่สำคัญผู้วิจัยคิดว่าการสอนโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ยังช่วยให้ นักเรียนได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ จากการได้ออกแบบรูปแบบแผนผังความคิด ของตนเองได้ตกแต่งระบายสีตาม จินตนาการของตนเองอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ แผนผังความคิด(Mind Mapping) เรื่องสินค้า และบริการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีสว่าง อำเภอบางดง จังหวัดเชียงใหม่